

Provtagningsanvisningar Cytostatika på ytor panel 1 och 3, samt antibiotika på ytor panel 4

För analys av panel 1; cyklofosamid (CP), ifosfamid (IF), 5-fluorouracil (5-FU), gemcitabin (gem), etoposid (etop)

Eller

För analys av panel 3; platinainnehållande cytostatika (t ex Carboplatin, Cisplatin, Oxaliplatin mfl)

Eller

För analys av panel 4; ciprofloxacin (CIPRO), cloxacillin (CLOXA), piperacillin (PIPER), penicillin V (PenV), cefotaxim (CEFO), metronidazol (METRO)

Förutsättningar

För att en provomgång ska ligga till grund för en bedömning behöver minst 10 ytor provtas, gärna fördelat på olika arbetsplatsytor t.ex. arbetsytor, handtag, golv etc. Om tester genomförs för att kontrollera kontaminering vid beredning beställs dessa som en separat provomgång. För en provomgång bifogas material för tre blankprov som tas med som en kontroll för att verifiera att provtagningsvätskan inte är kontaminerad med cytostatika/antibiotika. Blankproven sprids ut över provtagningen. Provtagningen bör genomföras inom 1-2 dagar för att det ska räknas som en provomgång, i annat fall behöver material till flera provtagningsomgångar beställas. Till en provomgång kan endast ett urval av analysämnen beställas. Om ett annat urval av analysämnen ska beställas för vissa prov blir detta en separat provomgång, med egna blankprov och en separat remiss.

OBS! Tänk på att om prov från olika paneler ska samlas in från samma provtagningsplats ska istället intilliggande ytor från samma område provtas. På så sätt speglar halten på ytan den sanna kontaminationen utan att ha reducerats vid den föregående provtagningen. I annat fall kan efterföljande provtagningar för de andra panelerna uppvisa missvisande provresultat.

Provtagningsmaterial

Material som tillhandahålls av Arbets- och miljömedicin Syd: **fyrkantiga kompresser** (Perotex), 50 ml-rör, etiketter, engångsplastpincetter, pasteurpipetter 0,5 ml (engångs), ultrarent vatten, plastram 20×20 cm, plastpåsar, remisser. Papperstejp, engångshandskar av nitril, pappersservetter, destillerat vatten och måttband/linjal behöver kunden tillhandahålla.

Provtagningsmaterial rekvideras från Arbets- och miljömedicin Syd via ett formulär på hemsidan

<https://sodrasjukvardsregionen.se/amm/laboratorietjanster/bestallning-av-provtagningsmaterial/>

minst 10 arbetsdagar före planerad provtagning och **minst 20 arbetsdagar** före planerad provtagning ifall provtagningsmaterial ska levereras utanför Sverige.

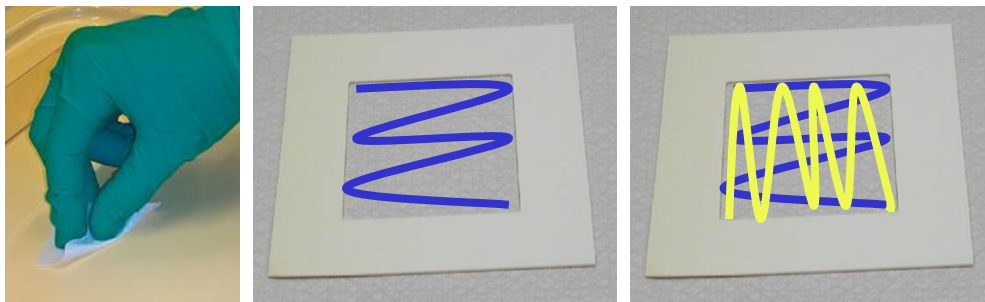
Provtagningsanvisningar

Ytan torkas av med **två fyrkantiga kompresser** fuktade med totalt 0,5 ml ultrarent vatten jämt fördelat över de två kompresserna. Om ytan som ska provtas behöver definieras, t ex en golv- eller bänkyta, används en plastram med arean 400 cm² (innermått: 20×20 cm). Även ytor som i sig själva är avgränsande, t ex backar och hyllor, kan provtas utan ram. Den provtagna ytan får då mätas upp med måttband eller linjal och den bör vara mellan 10 – 500 cm². Behöver en större yta provtas rekommenderas att dela upp den i två provtagningsytor, dvs så att två prov samlas in. Ange på remissen den uppmätta arean eller markera om ram använts. Ange också vilken typ av yta som provtagits; laminat, plast, rostfritt eller övrigt. Inför **varje nytt avstryksprov** tas ett par **nya engångshandskar**. Mellan varje avstryksprov torkas plastramen av med pappersservetter indränkta i destillerat vatten.

1. Vid behov definiera ytan som ska provtas genom att placera plastramen (rengjord) på ytan. Fixera ramen med papperstejp på tre kanter (ej inom provtagningsområdet).
2. Märk rör med etikett och provbeteckning och anteckna provbeteckningen på remissen.
3. Ta på ett par nya engångshandskar.
4. Ta med pincett **två fyrkantiga kompresser**. Pipettera 0,5 ml ultrarent vatten och fördela vätskan jämt på de två kompresserna.
5. Torka av ytan med den ena kompressen med S-formade rörelser i den ena riktningen så att hela ytan torkas av (se Bild 1). Placera därefter kompressen i röret.
6. Torka av ytan med den andra kompressen med S-formade rörelser i den andra riktningen så att hela ytan torkas av. Placera därefter kompressen i röret.
7. Kassera engångshandskarna.

Anvisning blankprov

Blankprov inkluderas för att kontrollera att provtagningsmaterialet inte förorenats av cytostatika/antibiotika. Ingen yta ska således provtas. Ta på rena handskar, ta fram ett rör märkt med blank, ta två kompresser med en ny pincett och tillsätt 0,5 ml ultrarent vatten. Placera i röret. Gör tre blankprover per provtagningsstillfälle (ingår i priset). Vi rekommenderar att dessa sprids ut så att ett tas i början, ett i mitten och ett i slutet av provtagningen.

Bild 1. Håll i kompressen med handen, tryck den mot ytan och torka av ytan med S-formade rörelser.

Remiss

Kryssa i val av panel på remissen. För analys av Cytostatika panel 1 kan även enstaka ämnen beställas. Markera i så fall de ämnen som önskas analyseras.

Ange på remissen en provbeteckning bestående av en siffra t ex 1, 2, 3...osv. Samma provbeteckning anges på tillhörande provrör med kompress i.

Ange på remissen den uppmätta arean eller markera om ram använts. Ange också vilken typ av yta som provtagits; laminat, plast, rostfritt eller övrigt.

Var noga att kontrollera att antal prover och numrering av prover stämmer med rör och remiss. För att korrekt bedömning av resultatet ska kunna genomföras är det viktigt att alla uppgifter fylls i.

Transport

Förvara proven i frys (-20 °C) tills leverans till Arbets- och miljömedicin.

- Proverna ska alltid förvaras i en påse i den medföljande frigolitlådan, de får inte ligga löst i lådan.
- Prover från olika paneler eller provomgångar med samma panel får **inte** blandas i samma påse.
- Varje panel eller provomgång ska ha en egen remiss
- Lägg en kopia på remissen i respektive provpåse.
- Originalremissen ska förvaras i anslutning till proverna men utanför påsen så att den inte blir kontaminerad.
- Skicka proven i frigolitlådan och med kylklampar på ett sådant sätt att proverna kommer fram till laboratoriet frysta.
- Skicka proverna så snart som möjligt efter provtagningen, helst inom två veckor.
- Skicka ej proverna dag före arbetsfri dag.

Paketet adresseras till:

Arbets- och miljömedicin Syd, vån 3
Medicon Village
Byggnad 402A
Scheelevägen 8
223 81 Lund